

Večernik

»JUTRA«

Leto IV. (XI.), šte. 21

Maribor, ponedeljek 27. januarja 1930

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri

Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409

Velja mesečno, prejemnik v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:

Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Oglaš po tarifu

Oglaš sprejema tudi oglašni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Gospodarski interesi Češko-slovaške in Jugoslavije

V Češkoslovaški republiki se pojavlja vedno živejši interes za naše gospodarske prilike. Bivši poslanik ČSR v Beogradu, sedanji narodni poslanec v češkoslovaškem parlamentu, g. Jan Šeba je imel nedavno v Pragi v organizaciji tehnikov predavanje o prilikah v Jugoslaviji, zlasti o tem, kar je v naši kraljevini zanimivo s stališča tehnike. Povdaril je velik napredek tekom lanskega leta. Druga proga Zagreb—Beograd je bila zgrajena v razmeroma zelo kratkem času. Vendar je v izgradnji železniške mreže še veliko vrzeli. Zlasti je pereč problem dvojnega sistema prog: široko- in ozkotračnih, zlasti v Bosni, deloma v Srbiji. Velikega pomena so v Jugoslaviji — kakor v ČSR — tudi vodne poti. Jugoslovenske ladje še nimajo zadostnih posadk, luke so šele v razvoju. Sušak ne more obvladati ogromnega prometa. Reka je v italijanskih rokah. Split ima najlepše izglede, da postane industrijsko pristanišče s svobodno ceno, jugoslovenski Hamburg. V kratkem se bodo pričela velika dela na izgradnji velikih ladjedelnic na Jadranu.

Kar se tiče izgradnje mest, prednjači arhitektonsko in po množini novih zgradb Zagreb. Naglo raste Skopje (danes že krog 90.000 ljudi) in postaja središče bogatega kraja in sedež pridnih obrtnikov. V industriji je še najslabša in bo morala Jugoslavija zgraditi čimprej še večje število delavnic za popravila lokomotiv in slično. Izmed 6 sladkornih tovarn jih je 5 v čeških rokah. Ta industrija dobro napreduje. Tekstilna industrija težko občuti pomanjkanje domačih strokovnih moči, v vzhodnih delih države tudi inteligentnega delavstva.

Nemčija je vsled velikih reparacijskih dobav v Jugoslaviji dobila veliko premoč pred Češkoslovaško. Vendar so češkoslovaški izdelki, zlasti gospodarski stroji, prodri radi svoje boljše kakovosti.

G. Šeba je mnenja, da ČSR ne ceni dovolj velikega pomena jugoslovenskega dijaštva, ki študira na njenih visokih šolah. To je eden izmed vzrokov, zakaj nemška industrijska produkcija v Jugoslaviji bolje uspeva. Treba zlasti jugoslovenskim tehnikom v Pragi posvečati več pozornosti.

Veliko naravno bogastvo Jugoslavije, obilica gozdov, neizkoriščene vodne sile, rodovitnost zemlje — vse to daje Jugoslaviji pečat zemlje bodočnosti, zemlje neomejenih možnosti. Češkoslovaški tehniki imajo v Jugoslaviji veliko polje plodovitega dela. Za izdelanje katastra je potrebnih 800 inženirjev in geodetov. Ako tudi še češkoslovaški finančniki posežejo v jugoslovenske finance, bo to dober začetek velikega kasnejšega sodelovanja na polju denarstva obeh držav, na veliko korist obeh.

Tako Šeba! Generalni tajnik Trgovsko-obrtno zbornice v Pragi, g. dr. Sammek, pa je podal te dni sledeče izjave:

Vprašanje uspešnega povečanja izvoza iz Jugoslavije postaja splošno gospodarsko vprašanje vse Evrope. Treba z nzirom na konkurenco Amerike zlasti

Sokoli dobe čepice-šajkače

KONSTITUIRANJE SAVEZNE UPRAVE. — KROJ, RAZEN ČEPICE, OSTANE ZA ENKRAT DOSEDANJI. — DANES BO DOLOČEN SOKOLSKI ZNAK.

BEOGRAD, 27. januarja. Na današnji dopoldanski seji starešinstva Sokola kraljevine Jugoslavije so bile imenovane uprave vseh sokolskih žup.

Na današnji seji se je dalje razpravljalo tudi o sokolskem kroju in je bilo sklenjeno, da ostane sokolski kraj za enkrat glede na skorajšnji zlet in glede na to, da se kraj bivšega jugoslovenskega in hrvatskega Sokola mnogo ne razlikujeta, neizpremenjen. Menja se samo čepica, ki bo imela v bodoče obliko šajkače. Čepica bo sivo-rjave barve kakor sokolski kraj, kombinirano z rdečim blagom.

Članice in deca ohranijo dosednji kraj. Prav tako bodo tudi člani seljaškega Sokola ohranili svoj narodni noši podobni kraj, le pri slovesnih pri-

likah bodo morali nositi sokolsko šajkačo.

O sokolskem znaku se bo razpravljalo danes popoldne.

Končno se je na današnji dopoldanski seji konstituiralo savezno starešinstvo sledeče:

Generalni tajnik Saveza Ante Brozović, namestnik Hinko Magler; glavni blagajnik Momčilo Branovački. Uredniškemu odboru saveznega glasila bo načeloval prvi podstarešina Engelbert Gangl, ki mu je poverjena organizacija redakcijskega odbora. Načelnik gospodarskega odseka je Branko Živković, zdravstvenega dr. Dragić, statističnega Mihajlo Lukić, organizacijskega dr. Ignac Pavlas, gradbenega arhitekt Korunović, glavni prosvetar je dr. Vlado Belajčić.

Zakon o bolnišnicah

DRŽAVNE, BANSKE IN OBČINSKE BOLNIŠNICE.

BEOGRAD, 27. januarja. Vrhovni zakonodajni svet je danes odobril načrt novega zakona o bolnišnicah. Po tem načrtu bodo bolnišnice razdeljene v splošne in specialne za posamezne bolnice, ki so vse lahko javne ali privatne. Javne bolnice morajo sprejeti vsakega bolnika. Vsaka javna bolnica mora imeti ambulatorij za zdravljenje bolnikov brez sredstev. Javne bolnice imajo lahko svoje lastno gospodarstvo, zdravnik pa se morejo angažirati le potom razpisov. Na vsakih 30 bolnikov mora priti 1 zdravnik.

Javne bolnice so razdeljene: v državne, banske in občinske. V vsej državi bo 10 državnih bolnic in sicer 1 v Beogradu in 9 na sedanjih banskih upravah. Bolnice morajo vzdrževati: država, banske uprave in občine z več kot 20.000 prebivalci. Okrožni urad za zavarovanje delavcev bo moral dati posojila za gradnjo novih bolnic. Banskim upravam in občinam bo država pomagala pri gradnji bolnic, ako se zavežejo, da krijejo polovico izdatkov. Mestne občine z več kot 20.000 prebivalcev bodo morale prispevati 10 odstotkov za bolnice.

Privatne bolnice se lahko otvorijo z dovoljenjem. Zdravniki teh bolnic morajo imeti enake kvalifikacije kakor oni v državnih bolnicah.

V javnih bolnicah delujoči zdravniki smejo privatno izvrševati od slučaja do slučaja le posvetovalno prakso. Privatnim bolnicam se lahko podeli pravica javnosti le tedaj, ako se zavežejo, da bodo sprejemale v zdravljenje vse bolnike

in ustanovile ambulatorij za bolnike brez sredstev. V tem slučaju smejo zahtevati honorarje v okviru tarifnega pravilnika, izplačevala pa jih bodo uprave javnih bolnic.

Pred prevratom na Špan-skem

BERLIN, 27. januarja. Po poročilih iz Madrida se že nekaj časa pripravljajo zelo resne akcije proti diktaturi generala Primo de Rivero. Iz raznih okolnosti sklepa, da že dejanski obstoj nevarnost, da pride do javnega upora proti diktaturi. Predvsem je opaziti dve gibanji v armadi, ki imate sicer isti cilj: prevrat na Špan-skem. Eno gibanje je republikansko, drugo pa bi rado ohranilo in še okrepilo monarhijo. Na čelu močnejše, monarhistične skupine so baje trije zelo znani višji oficirji španske armade. Baje obstoja načrt, postaviti na čelo direktorija po prevratu nekega drugega generala, ki ni politično eksponiran, a spada med najbolj znane prijatelje sedanjega diktatorja. Novi direktorij pa bi predstavljal pravzaprav samo nekako prehodno vlado.

MADRID, 27. januarja. Uradno se objavlja: Diktator Primo de Rivera bo pozval vse armadne in mornariške komandante, vojaške šefe v Maroku in vodje orožništva, naj se izjavijo, ali uživa diktatura še zaupanje armade in naroda. Ako bodo odgovori ne-

Jugoslavija mora kot eksportna država zlasti posvetiti pažnjo pomorskim pristaniščem na Jadranu. Solun je potreben, vendar ne tako kot dalmatinska pristanišča. Urediti treba tudi železniške, donavske in jadranske tarife in donavska pristanišča.

Iz obeh izjav vidimo velik interes v ČSR za naše gospodarske prilike. Naše stremiljenje mora iti za tem, da se ne damo sicer od nikogar ne finančno in ne gospodarsko podjarmiti, da pa vendar ustvarimo čim večje sodelovanje s ČSR v gospodarskih vprašanjih.

ugodni, bo sedanja vlada takoj odstopila. Primo de Rivera je v poštevi prihajajoče osebe prosil za takojšen odgovor.

Potres v Egejskem morju

ATENE, 27. januarja. Vsled potresa na otokih Psara in Antipsara se je zrušilo več hiš. Prebivalstva se je polastila velika panika in tabori na prostem. Potresni sunki se nadaljujejo, vendar dosedaj še ni zaznamovati človeških žrtev.

Mednarodni šahovski turnir v San Remu

SAN REMO, 27. januarja. V osmem kolu, ki je bilo odigrano v soboto, je svetovni prvak dr. Aljehin porazil dra. Tartakowerja, Niemcovič Araizo, Rubinstein Monticellija, Kmoch Graua. Partija dr. Vidmar—Bogoljubov je končala remis, dočim ste bili partiji Ahues—Spielmann in Colle—Yates prekinjeni. Včeraj ste bili odigrani obe prekinjeni igri in je Ahues porazil Spielmanna, Colle pa Yatesa. Stanje po 8. kolu je sledeče: Aljehin 7 in pol, Niemcovič in Rubinstein 5 in pol, Ahues 5, dr. Vidmar in Tartakower 4 in pol, Bogoljubov, Yates, Kmoch in Colle 4, Spielmann in Maroczy 3 in pol, Grau in Monticelli 2 in pol, Araiza 2, Romi 1 in pol.

Revizija knjig v knjižnicah društva »Svoboda«

Kakor nedavno v knjižnici Delavske zbornice, je bila te dni izvršena tudi revizija knjig v vseh knjižnicah delavskega prosvetnega društva »Svoboda« v Mariboru, Rušah, Sv. Sovrencu na Pohorju, Muti, Guštanju, Prevaljah, Mežici, Črni, Slovenjgradcu, Velenju, Šoštanju in drugod. Odstranjene in zaplenjene so bile vse knjige, ki so pri nas prepovedane in se bo odslej tudi nabavljanje novih knjig vršilo pod stalno kontrolo politične, odnosno policijske oblasti.

Zopet 5 aretacij radi prostitucije

Včeraj 26. tm. zvečer je policija zopet aretirala 5 tujih čestilk Venere, ki ogrožajo moške pasante mariborskih ulic. Vse aretirane so dale že ponovno posla policiji, a so bile nekatere že tudi ponovno izgnane iz Maribora ali pa oddane v bolnico na zdravljenje. Po poteku izgonne dobe ali po prihodu iz bolnice pa se ponovno pojavijo na ulicah. Med njimi je tudi že 52letna Alojzija R., ki je stalno na preži na Aleksandrovi ulici. Pojavljata pa se tudi 18letni Marija P. in Marija M., ki so ju sinoči izsledili na podstrešju kasarne 45. pešpolka. Radi prepovedanega povratka in suma zopetne prostitucije pa je v polic. zaporih tudi 24letna Roza J., poleg nje pa Gradčanka 23letna Siglinda Š., ki se je od Novega leta vsidrala v privatnem hotelu Zagata. Tajne prostitutke dajo zadnji čas mariborski policiji vedno več dela. Nekatere bodo te dni zopet izgnane.

L. 2025 bodo žene finančno obvladale Ameriko.

Glasom statistike ameriških bank tamonjsne žene na tem, da bodo kmalu imele v rokah večino premoženja. Število žen v vrsti milijonarjev je že enako onemu moških. Žene imajo večino akcij ameriških družb. Ako bo to šlo tako naprej, bo l. 2025 ogromna večina narodnega premoženja Amerike v rokah žen.

Mariborske cerkve

CERKVE IN RAZVOJ MESTA. — ZGODOVINSKI PODATKI. — VPRAŠANJE NOVE CERKVE SV. MAGDALENE.

Posebna karakteristika vseh mest, ki so se šele v novejšem času in zelo naglo razvila, je majhno število cerkva in župnij. Stara mesta, ki so cvetela že v srednjem ali v zgodnjem novem veku, obilujejo na cerkvah. Ozreti se je treba v tem oziru samo v Italijo ali pa v našo Dalmacijo, saj ima n. pr. samo mali Dubrovnik z niti 15.000 prebivalci krog 20 cerkvâ in kapelic, prav tako se z velikim številom cerkvâ ponaša tudi naša Ljubljana. Temu nasprotno pa imajo zelo malo cerkev n. pr. Trst, Zagreb in Beograd. Med ta poslednja mesta spada tudi Maribor s svojo neposredno okolico. V celoti šteje krog 50.000 prebivalcev, ima pa samo tri župnije: stolno, frančiškansko in magdalensko. Pomisliti pa je treba, da obsega frančiškanska župnija tudi okolico na levem bregu, kakor Krčevino, Lažeršberg itd., magdalenska pa vse okolje od Limbuša do Hoč.

V vsem mestu je v celoti 5 cerkev s studensko, ki ni župnija, pa 6., večji in zares monumentalni stavbi sta pa samo frančiškanska cerkev in stolnica. Magdalenska cerkev je bolj kapela kot cerkev, a enaki sta tudi Alojzijeve cerkev na Glavnem trgu, ki je brez zvonika in samostanska cerkev pri šolskih sestrah. Vse te cerkve, razen frančiškanske, so pa bile zgrajene že v prejšnjih stoletjih, celo že v srednjem veku. Tako je bila sedanja stolnica zgrajena za časa Otokarja Traungauerja l. 1150. kot troladijska romanska bazilika. L. 1445. je dobila južna stranska ladja gotski obok, se verna pa prečni strop, l. 1492, pa je bila v gotškem slogu spremenjena tudi prednja ladja. Gotski kor je dobila l. 1521. Poleg tega se je pa tudi njena zunanjska na stalno spreminjala in modernizirala, tako, da od prvotne romanske bazilike prazgav ni skoraj nič več ostalo. Kmalu za prvotno stolnico, in sicer leta 1288., je bila zgrajena prvotna cerkev sv. Magdalene kot podružnica hoške dekanije, h kateri je v cerkvenem oziru spadal ves desni breg sedanjega mesta in okolice. V 15. stoletju je cerkev pogorela in bila obnovljena šele l. 1788. Tedanjo obliko je ohranila še do dandanes, čeprav je postala cerkev samostojna in obsežne župnije.

Cerkve sv. Alojzija na Glavnem trgu je bila zgrajena v italijanskem slogu kot cerkev bogoslovnega seminarja, cerkev pri samostanu šolskih sester je bila prizidana l. 1886, mnogo starejša pa je grajska kapelica na oglu Grajskega trga

in Grajske ulice, ki je bila postavljena že l. 1655. Evangelistična cerkev, ki tudi ni nikakršna arhitektonska znamenitost, je iz l. 1869, a najmlajša je med vsemi še Marijina cerkev poleg frančiškanskega samostana. Dogotovljena in blagoslovljena je bila kot romanska bazilika šele l. 1900. in bo praznovala letos 11. avgusta svojo tridesetletnico. Sezidal jo je gradbeni svetnik arhitekt Rihard Jordan in je najlepša in najbolj monumentalna cerkvena stavba v Mariboru.

Po tem letu se ni gradila v Mariboru in v okolici nobena nova cerkev in se tudi nobena nova župnija ni ustanovila. Takoj po prevratu pa se je uvedla nova akcija za obnovitev, odnosno za prezidavo stare in v zelo slabem stanju se nahajajoče cerkve sv. Magdalene na desnem bregu. Prvotno se je govorilo, da se bo gradila tam sploh nova cerkev in je bilo v ta namen tudi že določeno stavbišče na južni strani Trga kralja Petra, kjer se zdaj nahaja skupina hiš Pokojniškega zavoda. Pozneje se je ta misel opustila in si je nenadoma pojavil nek skrajno neokusen načrt tujega avstrijskega arhitekta, po katerem naj bi se sezidala nova cerkev na mestu, kjer stoji sedanja. Ta projekt pa je, hvala Bogu, propadel, a ž njim je zaspala tudi va nadaljna akcija. Kaj je sedaj z gradnjo nove cerkve magdalenske župnije in z zanj nabranim denarjem, javnosti ni znano. Na vsak način pa je stanje cerkve sv. Magdalene tako, da bo treba nujno misliti na njeno odstranitev in na zgraditev nove, prvič ker ne nudi več dovolj varnosti, drugič ker je prenovljenemu licu desnega Dravinega brega na kvar.

Ker obsega magdalenska župnija vse mesto in vso okolico na desnem bregu, do Limbuša na zahodu in do Hoč na jugu, bi izvedba prvotno zamišljene akcije menda ne bila tako težka. Seveda bo pa zdaj veliko težje rešiti vprašanje, kje naj se postavi? Tam kjer je sedanja, za novo moderno cerkev ni dovolj prostora, a bila bi tudi v napoto pri nadaljni regulaciji Pobrežke ceste, zato se bo morala zgraditi kje drugje na desnem bregu, eventualno ob Državni cesti zraven »Mariborskega dvora«. Ta prostor bi bil za to še najbolj prikladen, čeprav zdaleka ne tako idealen, kakor bi bil prvotno določeni na južni strani Trga kralja Petra.

lote po izenačenju umetniški moči ni bila popolna: posamezniki so še bolj kakor v »Zločinu in kazni« stopali v ospredje ali ozadje. V prvi vrsti se imamo tedaj g. Pavlovu, g. Grečevu, g. Hmaru itd. zahvaliti, da je bil tudi »Cvrček za pečjo« velik dogodek za naše gledališče.

V igri je nekaj hvalečnih vlog, v katerih se individualen umetnik lahko do kraja izživi. Najvišje se je dvigal brez dvoma do skrajnosti dovršen lik starega Kaleba v interpretaciji g. Pavlova. Ob njem je rasla karakterno svojevrstna Piribinglova žena Meri g. Grečeve, a gđ. Levicka je v vlogi bebasto pestunje (ne doilje!) pokazala ono čudovito globoko pojmovanje hudožestvenikov za oblikovanje sicer postranskih in manj ali malo pomembnih vlog, ki ga občuduje in skuša doseči ves svet. G. Hmara je v vlogi Džova Piribingla razvil sijajno karakterno igro, globoko premišljeno in skrbno izvedeno. G. Duvan-Torcov se je s kreacijo industrijalca Tekltona uvrstil v krog boljših in najboljših v skupini, a veliko prilagodilno sposobnost je pokazala tudi ga Tokarska kot slepa Berta. Manj so ugajali oblikovalci manjših vlog, ga Sekevičeva kot miss Filjding, gđ. Korsakova kot Mei, g. Svoboda kot nepoznani in g. Borzov kot sluga, dočim je bila vloga očeta g. Zelickega le pripovedovalno-deklamatoričnega značaja.

Oba hudožestveniška večera sta nam pokazala, da se je skupina g. Hmare načelno sicer oddaljila od prvotnosti, da je pa kljub temu še dovolj močna in zanimiva, zato jo bomo z veseljem sprejeli, ko se zopet vrne.

Mariborski in dnevni drobiž

SVETOSAVSKI KONCERT.

Nocoj ob 20. uri v kazini svetosavska proslava. Na vzporedni koncert, ki ga izvaja pevsko društvo »Drava«. Po koncertu ples. Občinstvo se v ljudno naproša, da prihaja točno, zaželjene so narodne noše, sicer promenadna obleka. Vstopnina Din 15.—, za dijakke Din 5.—.

Njegovo Veličanstvo kralj Aero-klubu v Mariboru.

Za poklonitev, ki jo je o priliki otvoritve hangarja poslal na Najvišji naslov predsednik Aero-kluba, mu je došel sledeči odgovor: »Gospod, Njegovo Veličanstvo kralj mi je blagovolił naročiti, da izjavim zahvalnost na rodoljubnem pozdravu, izraženem Mu v imenu Vašem in članov o priliki otvoritve hangarja Aero-kluba v Mariboru. — Maršal dvora, generalštabni brigadni general Al. Dimitrijevič.«

Svetosavska proslava v Mariboru.

Kakor običajno vsako leto, slavi tukajšnja pravoslavna občina tudi današnji praznik Sv. Save na zelo slovesen način. Dopoldne ob 10. je bilo v okusno z zelenjem, preprogami in državnimi zastavami dekorirani veliki dvorani Kazine svečano bogoslužje in sekanje kolača, ob navzočnosti zastopnikov vseh vojaških in civilnih oblasti ter mnogobrojnega občinstva, ki je napolnilo obe dvorani. Obrede je opravil prota g. Trbojevič. Vrstile so se še pevske točke gojenk ženskega učiteljskega, deklamacije otrok tukajšnjih pravoslavnih staršev itd. Zvečer je istotam velik koncert.

Občni zbor sreske organizacije Saveza ratnih dobrovoljcev v Mariboru.

Včeraj so v mariborskem Nar. domu zborovali vojni dobrovoljci. Mariborska sreska organizacija Saveza vojnih dobrovoljcev, koje delokrog tvori celo mariborsko okrožje, je imela svoj letni občni zbor, ki se ga je udeležilo 23 do 55 članov, po velikem delu zunanji člani iz Celja, Prekmurja itd. Obširno tajniško poročilo o delovanju v minulem letu je povdarjalo na eni strani konsolidiranje razmer v Savezu, na drugi strani pa zlasti dejstvo, da so nove razmere v državi omogočile tudi dobrovoljski organizaciji uspešnejše zastopanje nele ekonomskih interesov članstva, zlasti v vprašanju agrarne zemlje in drugih dobrovoljcem ob prevratu danih obljub, ampak tudi intenzivnejše in uspešnejše udejstvovanje v obrambi nacionalnih in narodnogospodarskih interesov obmejnih predelov države. Pri volitvi odbora je bil soglasno izvoljen skoro vse dozdajni odbor s predsednikom dr. Pivkom na čelu. Obširna razprava se je razvila o vprašanju dodelitve agrarne zemlje in se je sklenilo, da bo organizacija postopala enotno z bratsko organizacijo v Ljubljani za izbojevanje dobrovoljskih pravic. Tudi bo v nekaj mesecih sklicana samo v svrhu razgovora in sklepov o tem vprašanju izredna skupščina. Za tekoče leto je bila tudi sklenjena akcija za poglوبيtev tovariških stikov in pa za ožje sodelovanje z organizacijo rezervnih oficirjev in Narodno Odrano. Spominu nedavno umrlega tovariša, pisatelja Antona Leskovca, so zborovalci izkazali počaščenje.

Koncert Robeson preložen.

Koncertni biro Glasbene Matice je prejel v zadnjem hipu brzojavko, da se je zamorski basist Paul Robeson, ki bi moral danes zvečer nastopiti, v Torinu lahko prehladil, vsled česar se napovedani koncert za par dni odgodi. Novi datum koncerta bomo pravočasno javili. Predprodaja vstopnic se seveda nadaljuje ter ostanejo vse doslej kupljene vstopnice veljavne.

Projekti za mariborsko ekspozituro OUZD

bodo razstavljeni vsem interesentom na vpogled v Mariboru v veliki kazinski dvorani od torka 28. tm. do ponedeljka 3. februarja. Na razstavi, ki bo odprta vsak dan od 8. do 12. in 13. do 17. ure, bo na razpolago tudi zapisnik ocenjevalne komisije o posameznih projektih. Otvoritev razstave se je morala vsled svetosavske proslave v isti dvorani preložiti na 28. tm.

Starešine sokolskih žup v dravski banovini.

Za starešine sokolskih žup v dravski banovini so postavljeni: dr. Makso Kovčič, Maribor; dr. Josip Pipenbacher, Ljubljana; Janko Sajovic, Kranj; Josip Smrtnik, Celje; dr. Ivan Vasič, Novomesto.

Dva nova konkurza v Mariboru.

V soboto 25. tm. je bil otvorjen konkurz nad tvrdko Rudolf Welle, prekajevalnico v Krčevini in prodajalno mesnih izdelkov v Gosposki ulici ter nad trgovino ročnih del Justine Kern v Gosposki ulici. Upravnik mase v slučaju Welle je dr. Juritsch, v slučaju Kern dr. Jan.

Smrtna kosa.

V soboto popoldne je preminula v mariborski splošni bolnici gospa dr. Gabrijele Železnik, asistentinja na očesnem oddelku splošne bolnice. Pokojnica je delovala 4 leta v naši bolnici z veliko požrtvovalnostjo. Po težki ušesni operaciji so nastopile komplikacije, katerim je podlegla. Pogreb se bo vršil danes, v ponedeljek, ob 15. uri iz mrtvašnice splošne bolnice. Blag ji spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

Dva častna člana mariborskega prost. gasilnega društva.

Na sobotnem občnem zboru mariborskega prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva, katerega se je udeležilo tudi mnogo delegatov raznih drugih bratskih društev, sta bila v priznanje zaslug za društvo izvoljena župan dr. Alojzij Juvan in magistratni gradbeni nadsvetnik inž. Černe za častna člana. Pri volitvah je bil izvoljen zopet ves dosedanjí odbor s predsednikom Ivanom Vollerjem na čelu.

Skok pod lokomotivo.

V soboto zvečer se je vrgel brezposelni delavec Franjo Šček, rodom od Sv. Križa pri Ajdovščini pod kolesa drveče lokomotive. Z glavo je priletel na tračnico, po kateri so se v hipu razprskali možgani. Bil je takoj mrtev. Pogled na razmesarjeno glavo je bil strašen. — Samomorilec je identičen s tistim moškim, ki je pred tedni hotel na vsak način skočiti z državnega mosta v Dravo, a so njegovo nakano preprečili pasanti. V obupno prostovoljno smrt ga je gnala brezposelnost in beda.

Ni še konec samomorilske manije.

Komaj smo prebavili poročilo o Fr. Ščku, ki se je včeraj vrgel pod vlak na koroški progi, že je prišla druga novica o 28-letnem trg. slugi Ivanu Teršovcu, ki se je včeraj ob 12. uri ob progi v Jezdarski ulici — precej vinjen — pričel slati z namenom, da se vrže pod prvi vlak ali stroj. Pasanti so ga odvrlekli in izročili stražniku. Kričal je, naj ga puste, češ, da mora napraviti konec. Na stražnici je izjavil, da je sklenil napraviti konec življenju, ker ima preveč dolgov, in da bo samomor na vsak način izvršil. Tudi o Ščku se je ugotovilo, da je hotel že poprej v Dravo skočiti, da mu je pa stražnik to preprečil. Takrat je na policiji obljubil, da ne bo več mislil na samomor, kratko nato je pa šel pod vlak.

Občni zbor Slovenskega ženskega društva v Mariboru

se bo vršil v petek, dne 31. tm. ob 20. uri v mali dvorani Narodnega doma. Prosimo članice, da se ga zanesljivo udeležijo, prisrčno pa je vabljen vsak, ki se zanima za delo društva.

Kdo sem?

Sem brhek, lušten dečko iz planin, kjer skačem, plešem, ukam, rajam, a danes kot gosposko-kmetjski sin še v vašem mestu rad razsajam.

Je moj planinski pisk in vrisk: Kakó veselo je na kmetih! A tudi v mesto grem jaz na obisk, da z vami se zasukam po parketih.

Zelén klobuk, za trakom »Federbn« — okoli sebe zbiram mlade, stare: »auf biks« — planinci — pr' moj duš: jaz sem vaš: fant od fare! S planin prihajam v vaš salon. Moj takt že »štajerš« udarja. Jaz prišel v Maribor: v Union v soboto prvega bom februarja.

Kdo sem? Spoznali boste me zares: Imé mi ie: Planinski ples!

Mariborsko gledališče

REPERTOAR.

Ponedeljek, 27. januarja. Zaprto.

Torek, 28. januarja ob 20. uri »Radikalna kura« ab. A. Kuponi. Znižane cene.

»Radikalna kura« pri znižanih cenah. Jutri v torek, 28. tm. se vpripori velezbavna Doboviška burka s petjem »Radikalna kura«, ki je doslej še vedno napolnila gledališče, pri znižanih cenah, ab. A.

»Netopir« na marib. odru. Predvidoma se bo vršila koncem tega tedna premiera divnega Strausovega »Netopirja«, ki je radi svoje izredno zabavne vsebine in mestoma operne muzike priljubljena točka v repertoarju vsakega gledališča. Režira g. Skrbinšek, dirigira g. Herzog.

Gostovanje hudožestvenikov

»Cvrček za pečjo«.

»Cvrček za pečjo«, dramatizacija po noveli Charlesa Dickensa, je ljudska igra brez razmotrivanja globljih vprašanj zaradi svoje preprostosti in iskrenosti se je pa priljubila povsod, kjer je kdaj bila vpriporjena. To — in pa močna izoblikovanost nastopajočih oseb — je menda napotilo tudi hudožestvenike, da so jo sprejeli v svoj razpored in jo v režiji g. Hmare odigrali tudi v Mariboru. Kakor pa je bila režija skrbna in igra posameznikov sijajna, nekdanje umetnosti hudožestvenikov ni dosegala. Skladnost ce-

Gibanje črne rase

CLOVEŠKO PLEME BREZ ZGODOVINE. — TISOČLETNA USODA. — AMERIŠKI ČRNCI IN AFRIKA. — PREPOROD DOMOVINE.

Med vsemi človeškimi rodovi najbolj pozabljena in na najnižje mesto potisnjena je bila že od nekdaj črna rasa Afrike. Med tem ko sega zgodovina belih ljudi v tisočletja nazaj, v dobe, ki so nam do današnjih dni ohranile nešteto kulturnih spomenikov, med tem ko so rumeni Kitajci in Japonci bili središče prastare kulture že pred 10.000 leti in ko so se celo bakrenopoliti Indijanci povzpeli do občudovanja vrednega razvoja, gradili pred stoletji in tisočletji mogočna mesta, silne utrdbe, sijajna solnčna svetišča in izvrstne ceste, nimajo črni Afrikanci prav ničesar, kar bi moglo dokazovati, da so kdajkoli bili na višji stopnji omike kakor so sedaj. Kakor je temna njihova polt, tako brezdanje temna je tudi njihova prošlost. Kako so nastali, kako so živeli, zakaj se duševno in sploh kulturno niso razvijali, vse to so vprašanja, na katera ni mogoče odgovoriti.

Sicer pa je njihovo nenapredovanje vsaj deloma razložljivo z okoliščinami, v katerih so živeli. Redko naseljeni so v tropičnih pokrajinah širne Afrike našli v lovu in nabiranju divjih sadežev vse, kar so za življenje potrebovali. Zemlje jim dolga tisočletja ni bilo treba obdelovati: rodila jim je sama. Prav tako pa tudi niso potrebovali močnih in velikih stavb za svoja bivališča, ker jim je mrz, ki je sili severne narode k vedno novi iznajdljivosti v stavbarstvu, bil nepoznan. Ogromni in nevarni pragozdovi so jih pa tudi varovali pred stiki s kulturnimi rasami, zato so za tisočletja zaostali. Šele zadnja stoletja so se oprijeli tu in tam tudi primitivnega poljedelstva, pričeli si graditi koče in si naposled ustanovili tudi svoje države, ki se pa seveda v ničemer niso mogle primerjati z državami belih ali rumenih narodov. Te njihove države so bile brez pravih mej, brez vsakega rednega političnega ustroja, brez ustaljenih zakonov in so se ustanovljale bolj po plemenih in rodbinah kakor po etnografskih, geografskih ali gospodarskih vidikih.

Tako je bilo do razdelitve Afrike na kolonije. Te so uničile vsako samostojnost črncev, uvedle so redno upravo, prepovedale boje med posameznimi plemen, kanibalstvo in razne druge divjaške običaje. Evropci so z oboroženo silo prisilili črnce vsaj k nekemu redu ter jih zaposlili kot delavce po plantajah, pri nabiranju raznih sadežev, lovu živali, gradnji cest, železnic, pristanišč, mest itd. Mnogo tisoč pa so jih v prejšnjih stoletjih polovili tudi Arabci in Evropci ter jih kot sužnje terali v Egipt, Tunis, Alžir, Tripolis, v Evropo

in v Ameriko. Posebno veliko črnih sužnjev je bilo iz Afrike odposlanih v Ameriko, v prvi vrsti v sedanje Združene države, kjer so se sčasoma silno pomnožili in se po odpravi suženjstva tudi civilizirali. Danes je v vsej Ameriki krog 30—40 milijonov črncev, ki zavzemajo vse poklice, od delavcev do obrtnikov, trgovcev, učiteljev, zdravnikov in tudi vseučiliških profesorjev. Ustanovili so si svoje lastno časopisje, književnost in umetnost ter se s pridom uveljavljajo tudi v znanosti, čeprav veljajo še danes za državljane nižje vrste. Raztreseni so po vsej Ameriki, najbolj kompaktno pa naseljujejo južnovzhodne pokrajine Združenih držav, kjer tvorijo ponekod 50 in celo več odstotkov celokupnega prebivalstva.

Z razvojem njihove kulture se je pa pričel, naravno, tudi razvoj rasne in narodne zavesti in tako vidimo, da nastaja v Ameriki vedno resnejši pokret za popolno narodno uveljavljanje črncev, proces, ki bo v bodočnosti lahko postal resno nevaren za Združene države. Toda ta pokret črncev v Ameriki ima še druge posledice. Dasiiravno so ti črnci že stoletja ločeni od svoje domovine Afrike, se pričenjajo čedalje bolj zanimati zanjo. Tako so ustanovili že posebno društvo za kulturni in narodni preporod svojih črnih bratov v Afriki, kjer so s svojim denarjem pričeli tudi ustanavljati zamorske osnovne in srednje šole, na katere so kot učitelje poslali večinoma svoje mlade znanstvenike in strokovnjake. Ta ameriška akcija črncev za svoje rojake v Afriki se od leta do leta bolj širi in zavzema večje dimenzije. Iz zgolj kulturne in narodne pa postaja tudi politična.

Kako daleč je ta preporod že napredoval, dokazujejo najbolj nekateri najnovejši pojavi v Afriki, kjer se čezdale bolj večja odpor črncev proti Evropcem, posebno pa proti Angležem kot lastnikom večine kolonij. V zadnjem času je po teh kolonijah prišlo že do ponovnih izgrediv in uporov. Ker se pa ti izgrediv in upori pojavljajo po zelo različnih pokrajinah, je več nego jasno, da imajo vsi en in isti izvor in da postaja volja afriških črncev za preporod in osamosvojitve vedno večja in nevarnejša za Evropece. Če se bo ta proces nadaljeval, in o tem skoraj ni dvoma, potem bo treba že v bližnji bodočnosti računati za afriškimi črnci vse drugače kakor doslej. In tako vidimo, da vstaja naposled k novemu življenju tudi najbolj pozabljena in zanemarljiva človeška veja. Kdo ve, če ne bo nekoč baš ona postala prav tako tvoriteljica velike kulture, kakor smo danes mi?

Heine in pariški nuncij

Neki pariški bankir je priredil večerjo, na katero je povabil tudi papeškega poslanika v Parizu in nemškega pesnika Heineja. V zadnjem momentu pa ga je nekdo opozoril, da je Heine Žid in da dela prav rad dovrti na račun duhovnikov. Bankirju je bilo to silno neugodno in se je bal, da ne bi napravil pesnik kake šale, ki bi mogla žaliti papeškega poslanika. Zato je opozoril Heineja, naj bo zelo previden. Pesnik je sicer obljubil, vendar pa se obljube ni držal. Njegova žilica mu pač ni dala miru. Ko so gostje po večerji pričeli odhajati, so vsi čakali, da odide prvi nuncij. Nenadoma pa je stopil pred njega Heine in mu postavil pot. Vsi gostje so se razburili. »Oprostite,« je rekel Heine ljubezljivo nunciju, »ker sem Žid, je pač primerno, da grem prvi v dvorano, kajti staremu testamentu je treba vsekakor dati prednost pred novim.« Vsi gostje so, kakor na ukaz bušili nato v smeh in tudi papeški nuncij sam se je od srca nasmejal tej duhoviti šali.

Najbolj nemirna republika na svetu

Republika Haiti v Ameriki stoji trenutno v ospredju zanimanja vsega ameriškega prebivalstva. Domačini so namreč skrajno nezadovoljni z ameriško upravo in groze zato z javnim uporom.

Sicer pa upori v tej republiki niso nič nenavadnega, temveč skoro stalno na dnevnem redu. Poleg Mehike je republika Haiti nedvomno najbolj nemirna država v Ameriki.

Zgodovina republike Haiti in njenih predsednikov je zelo zanimiva. Od 25 predsednikov, ki so po proglasitvi republike l. 1821 stali na čelu države, je bilo nič manj kot 15 odstavljenih. Trinajst od njih je moralo celo z begom zapustiti otok, ker niso bili več varni svojega življenja. Trije predsedniki so bili od podkupljenih banditov umorjeni, 3 drugi so umrli »čisto nepričakovano«. Enega predsednika je poslal na drugi svet neki anarhist, eden je izvršil samomor.

Samo eden od vseh 25 državnih poglavarjev je bil priljubljen med ljudstvom in je mogel čisto v miru in zadovoljstvu preživeti zadnja leta svojega življenja. Vsak nov predsednik je bil po zdravljen kot osvoboditelj, dočim je moral iti njegov prednik v prognanstvo ali smrt. Dva predsednika — Sulonque in Salnave — sta bila celo ljudožrca, predno sta bila izvoljena za predsednika. Ni izključeno, da sta tudi še tekom svojega uradnega delovanja jedla človeško meso.

Z l. 1903 je pričela doba, ko so se revolucije v tej republiki kar vrstile, dokler niso končno posegle vmes Zedinjene države in je prišla republika Haiti pod njihov protektorat.

Usodna zima za zavarovalnice

Letošnja zima, posebno v zapadnih državah Evrope, kjer so divjali srditi viharji, je postala usodna za zavarovalnice. Ni skoro dneva, da ne bi ta ali ona paroplovna družba zahtevala od kake zavarovalnice odškodnino za potopljeno ladijo. Odškodninske zahteve so seveda včasih tako velike, da jih zmorejo le finančno izredno močne mednarodne zavarovalnice. Na neki luksuzni angleški ladji, ki vozi med Evropo in Ameriko, je napravil pred kratkim vihar silna opustošenja. Med drugim je bila razbita skoro vsa dragocena oprema. Lastnik ladje je zahteval od zavarovalnice zato nič manj kot 80.000 funtov šterlingov odškodnine. v našem denarju nad 20 milijonov dinarjev in zavarovalnica je seveda hočeš nočeš odškodnino morala tudi izplačati. Naše zavarovalnice seveda tako težkih žrtev ne bi mogle prenesti.

Casanova in cesar Jožef II.

Znani avanturist Casanova je bil slučajno predstavljen nekega dne avstrijskemu cesarju Josipu II. Cesarju je bilo to silno neprijetno. Da razžali Casanova, ki si je kupil plemiške naslov, mu reče prezirljivo: »Gospod, jaz sovražim ljudi, ki kupujejo plemiške naslove.« Casanova pa je ostal čisto hladnokrven in je mirno odgovoril cesarju: »Veličanstvo, jaz pa še bolj sovražim take vladarje, ki plemiške naslove prodajajo in delajo z njimi kupčije!« — In cesar Jožef je umolknil.

756.280 hl vina v Dalmaciji

Lanska vinska letina v Dalmaciji je glasom zadnjih statističnih podatkov dala več nego ona l. 1928, zaostala pa je za ono l. 1924. Vsega skupaj so pridelali lani 183.530 hl belega ter 572.750 hl opola in črnega vina, skupaj 756.280 hl, napram 620.990 hl l. 1928. Vinogradov je v Dalmaciji 41.000 ha.

Šolstvo na češkoslovašem

Državni statistični urad češkoslovaške republike je izdal te dni statistiko o šolstvu v šolskem letu 1927/28. Bilo je zavsem 21.842 šol z 2.256.148 učenci, in sicer 17 vseučilišč, 353 srednjih, 709 strokovnih, 2850 nadaljevalnih in 17.913 osnovnih šol. Število učencev znaša prilično šestino vsega prebivalstva.

Izgon tujih svečnikov iz Rusije

Svet narodnih komisarijev v Moskvi je sklenil, da se izženejo iz Sovjetske Rusije vsi svečniki - tujci. Sovjetski konzulati v inozemstvu ne bodo smeli več izdajati vizov predstavnikom raznih ver za dohod v Rusijo.

Zanimiva stava med diplomati.

Pred letom dni sta grški poslanik v Sofiji Dendramis in italijanski poslanik Piacentini sklenila zanimivo stavo. Piacentini je stavil za 50.000 levov, da se bo kralj Boris tekom leta dni zaročil z italijansko princeso Giovanno. Ker je se daj rok potekel, je Piacentini izplačal stavljeno svoto grškemu poslaniku.

V Bolgariji odkrili nove petrolejske vrelce.

Iz Sofije javljajo, da so v Bolgariji odkrili nove bogate petrolejske vrelce. Več velikih svetovnih petrolejskih kompanij, med njimi European Petrol, se interesira za nje. European Petrol je dobila koncesijo za vrtanje. Vrtala bo 2000 m globoko, najprej v glavnem med Erketom in Guvico.

Mednarodna konferenca kriminalne policije

na Dunaju je dne 22. tm. končala svoje delo. Izvoljena je bila uprava, kateri na čelu je avstrijski zvezni kancelar dr. Schober. Za Jugoslavijo je v upravi kot podpredsednik g. Matković, pomočnik minister za notranje posle.

Novi most čez Volgo

bodo zgradili že letos v Uvjerski blizu Saratova. Novi železniški most bo eden največjih mostov v Evropi.

Sport

Mednarodne zimske tekme v Bledu-Bohinju odpovedane.

Jug. zimsko-sportni savez je sklenil odpovedati prve mednarodne zimske tekme iz naslednjih razlogov:

Snežne razmere se v terenih Bled-Bohinj do danes niso izboljšale, temveč še znatno poslabšale, tako, da je postala prireditve v razpisanem času nemogoča. Preložitve na kasnejši termin pa ni mogoča, ker bi se s preložitvijo našega termina preveč približevali času smučarskih tekem mednarodne smučarske federacije v Oslu, katerih se udeležijo skoraj vse države. Posledica take preložitve bi bila, da bi se povabljeni države v drugem terminu ne mogle odzvati našemu povabilu. Obenem z odpovedjo je Savez sklenil, prirediti enake tekme v še večjem obsegu v dneh od 29. januarja do 4. februarja 1931.

Smuške tekme na Gorenjskem.

S. K. Dovie - Mojstrana je priredil večeraj smuško tekmo v Mojstranah na 18 km dolgi progi in so bili rezultati sledeči: 1. Joško Janša 1:29:21, 2. inž. Jančko Janša 1:34:27, 3. Godec 1:36, 4. Lakota 1:37.

Drugo smuško tekmo je izvedel S. K. Tržič na Zgornjem Lomu na 7 km s sledečim uspehom: 1. Marchiotti (Ilirija) 29:28, 2. Čukati 30, 3. Kmetič 30.08 min.

Grška-Jugoslavija 2:1 (0:1).

Tudi druga tekma za balkanski cup je zgubljena. Po porazu reprezentance v Bukarešti je sledila včeraj poraz v Atini. Grki so zaslužno zmagali proti drugi garnituri Jugoslavije. Tekmi je prisostvovalo 20.000 gledalcev in je sodil bolgarski sodnik Dosev izvrstno.

Beograd: Concordia (Zagreb:Jugoslavija 4:3 (2:0). Lepa in fair igra obeh nasprotnikov. Concordia je v prvem. Jugoslavija v drugem polčasu predydala.

Skoplje: BSK:Jug 9:0 (5:0).

Zagreb: Gradjanski:Sparta 8:1 (5:1). Grafičar:Tipografija 1:0 (1:0). Uskok: Slavija 6:1 (1:1). Makabi:Derby 2:1 (1:1). Grič:Slaven 2:0 (0:0).

Mednarodni sport.

Dunaj: Austria:Vienna 3:0 (2:0). Sportklub:Slovan 3:1 (1:1). WAC:Finanz 10:2 (4:1). Rapid:Criketer 7:1 (4:1). Wacker:Urfahr 4:1 (3:0). Admira:Simmering 2:2 (0:2). BAC:Hakoah 2:0 (1:0). Hertha:Weiße Elf 5:0 (3:0).

Praga: Slavia:Viktoria Žižkov 1:1 (1:1). Sparta:Viktoria (Plzno) 2:1 (1:0). D.F.C.:Nuselsky 7:1 (3:1).

Budimpešta: Ofner »33«:Vasas 2:0 (0:0).

Berlin: Tennis-Borussia:Preußen 1:0 (0:0). Hertha:Kickers 6:1 (4:0).

Občni zbor SK Rapida.

Včeraj dopoldne je imel SK Rapid svoj občni zbor v hotelu Halbwidlu. Za leto 1930 je bil izvoljen naslednji odbor: predsednik dr. Blanke, podpredsednik dr. Brandstetter, društveni vodja Pirich, tajnik Frankl, blagajnik Höfer; sekcijiski načelniki: nogomet Frangl, tenis dr. Felber, lahkoatletiko Hoffer, zimski sport Eylert, telovadbo Büdefeld, vodni sport Pirich.

ISSK Marlbor.

Seja upravnega odbora se vrši jutri ob 20. uri v Grajski kleti.

Krvavi izgrediv brezposelnih

so se vršili 22. tm. po vseh večjih mestih vzhodne Poljske. Komunisti so razabili izgredive v agitacijske svrhe. Škoro četrtino vsega industrijskega dela Poljske — četrt milijona — je bilo dela. Prišlo je do spopadov z orožništvom.

Šaljapin zbolel?

Slavni ruski pevec Šaljapin se je — kakor poročajo iz Berlina — moral podvreči težki operaciji radi obolenja organa, ki je v zvezi z glasilkami.

Rin-Tin-Tin gre v pokol.

Znani nemški volčjak in filmska zvezda Rin-Tin-Tin je nedavno odigral glavno vlogo v svojem 12. filmu in bo sedaj zapustil Los Angeles ter se naselil kot »upokojenec« v Angliji. Star je 12 let. Blagor Rin-Tin-Tinu, bo vzdihnil marsikdo med nami!

Michel Zévaco

Lukrecija Borgia

Zgodovinski roman

10

»S kožo in kostmi, dasi od sinoči ne vem več, ali anjam, ali bedim.«

»Potemtakem so pištole vaše...«

»Toda kdo jih pošilja?... Obesijo naj me, ako razumem to stvar...«

»Pst!... Preštejte, signor mio!...«

Ve osupel je Ragastens odvezal vrečko, dočim se je zarezal Giacomo v gubasto lice sardonski nasmeji. V vrečki je bilo resnično sto pištol...

Ragastens si vzlic strmenju ni mogel kaj in jih je še tisti mah pobasal v usnjati pas, ki ga je nosil okrog bokov. Ko je opravil ta posel, je hotel izpraševati čudnega gosta. Toda starca ni bilo nikjer!

Poklical je krčmarja.

»Kod je odšel signor Giacomo?«

»Pravkar je odšel, Svetlost,« je dejal krčmar in se priklonil do tal.

To nenadno spoštovanje je presenetilo Ragastensa.

»Oho!« je dejal in prijel krčmarja za uho, pa ne da bi naju bil gledal, kujon?«

»Oprostite mi Svetlost... ne zamerite ubogemu krčmarju, da ni vedel, kako mogočnega gospoda ima čast prenočevati... Lopovsko je bilo, da sem zahteval plačilo naprej; takoj vam povrnem vse, kar ste mi plačali. Ostanite tukaj, svetli gospod, spite, jejte in pijte... in naj mi bodo vrata zaprta v paradiž... ako vas bom tirjal tudi le za en sam belič...«

»Glej ga!« je vzkliknil Ragastens, še bolj osupel nego prej. »Pri tej priči mi povej, kaj pomeni vse to!«

»Zdaj vem, česar prej nisem vedel... da prebiva pod mojo streho zaveznik... prijatelj... nemara celo sorodnik najpresvetlejših in najmogočnejših gospodov v Rimu... To vem, zakaj signor Giacomo, ki je pravkar odšel...«

»Nu, signor Giacomo?«

Zaupnik njene Svetlosti Lukrecije Borgia... intendant Palače Smeha...«

Po teh besedah, ki so drhte od čudne groze, je krčmar odšel, klanjaje se s čelom do tal! —

Ragastens je stal nekaj minut globoko zamišljen na mestu.

Nato je zmajal z glavo, krenil v hlev, osedlal Kapitana — bil je preveč izkušen jahač, da bi zaupal to opravilo komu drugemu — in skočil na konja lehkotno kakor človek, ki čuti, da gre dobri sreči naproti; nato je počasi zajahal proti Florentinskim vratom, skozi katera je včeraj dospel v Večno mesto.

Kakšna čarobna prikazen ga je vabila na Florentinsko cesto? Katera nejasna nada je bila, da se je obrnil baš v tisto stran, kjer je srečal njo, toli krasno belo damo?

Niti sam se ni dobro zavedal tega. Toda pogled na Primavera mu je ostavil enega tistih doimov, ki se ne le ne izgube, nego postajajo čedalje jasnejši in rišejo svojo senco tem globlje, čim bolj uhaja čas.

Samemu sebi je navajal vzrok, da jo mora vse-kako povsvariti, kaj se kuje proti nji. V resnici pa jo je goreče želel videti, zgolj radi sreče, da ji še enkrat pogleda v obraz.

»Nu,« je dejal sam pri sebi, ko je dospel na široko polje, »premislimo nekoliko... Zdi se mi, da je bil začetek doslej še nekam čeden. Ta dvoboj z najboljšim mečem vsega Rima, očitna naklonjenost slavnega vojskovodje, ki sem si jedva upal nadejati, da mi bo možno stopiti predenj... in čudni doživljaji snočne noči... teh nekaj ur strasti, ki mi bodo dolgo žarele v spominu... Lukrecija, slovita Lukrecija, ki je bila to noč moja ljuba! In njena vidna naklonjenost, izražena s podarjenjem teh pištol, ki jasno živenečejo v mojem pasu! Ne, to niso slabe stvari... Postal sem kapetan, stotniki bom poveljevali... Svetlost Cezar Borgia mi jutri izroči patent... Vsi Astorre v Rimu bodo pokali od zavisti... Mislim, da svet še ni videl pustolovca, ki bi mu vodila prve korake tako srečna zvezda... Odkod me tedaj ohaja ta tesnoba, ki je ne morem otresti?«

Zares je čutil Ragastens na dnu srca mrkel nemir. Vendar pa se ni bal za sebe, nego le za bodočnost svoje krasne neznanke.

Prizor izza Tibere je silno razburil njegovo domišljijo. Nemara bi pozabil Primavera že v nekoliko dneh, da mu ni skrivnostni ranjenec odkril, kako velika nevarnost ji preti. Usodne besede, ki jih je izrekel umirajoči, so mu zvenele po ušesih...

Z obema kolenoma je stiskal boke svojega Kapitana, kakor v nadi, da jo reši, ako hitreje dospe na kraj svojega prvega srečanja z njo. Vrla žival je razumela, česa želi gospodar, in se je spustila v skok, ne da bi čakala tolmačenja z ostrogami.

Tako je nameril svojo pot baš na tisti kraj, kjer se mu je včeraj mahoma približala Primavera, preganjana po menihu Garconiju, in ga zaprosila pomoči.

In jezdi je dalje, krenil čez polje, tja v tisto stran, kamor je videl jahati Primavera.

Kmalu se je našel na robu oljkovega gozda; tu je moral ustaviti svoj dir in jahati korakoma, zakaj tla so bila preprežena s koreninami, ki so razrivale zemljo in poganjale novo brst. Gozd, odkraja redek, je postajal gostejši in tesnejši. Vitez je skočil s sedla.

Dospel je na breg potočka, ki je žuborel v senci dreves. Okolica je bila prekrasna, poraščena z vrba-mi in topoli; gosta, nežna trava je razkošno rasla po tej oazi ter se pestrila s divjimi cveticami.

Vitez ni bil izmed tistih sanjarskih in pesniških duš, ki ljubijo sladka razmišljanja. Toda kraj se mu je zazdel jako pripraven za oddih, katerega si je hotel privoščiti, tem bolj ker mu vse njegove skrbi niso zmanjšale krepkega teka.

Zato se je ustavil, snel Kapitanu uzdo in mu dovolil piti. Ko je bil štirinožec napojen, mu je treba le iztegniti vrat, da je našel med dišečo travo in mladim brstjem kosilo, ki se mu je moralo zdeti izborna, sodeč po njegovem hlastnem zobanju. Zdal je pomislil Ragastens tudi nose in je izvlekel iz torbe za sedlom hlebec kruha, kos mrzlega mesa in steklenico vina, zavarovano s pletenim ovojem. Stepenico je postavil v potok, da se ohladi, dotlej pa se je spravil nad svoje mrzlo meso.

»Zlomka!« je vzkliknil skoraj na glas, »kako lep je ta gozd! In potoček, kako je prijazen! Ko gledam to svežost, mi je pri srcu, kakor da čitam iznova pesni mojstra François Villona, ki sem se jih učil pri svojem starem pisarju na pamet... Nedostaja samo še kake najade ali nimfe.«

»Recite rajši, da je ne vidite! Zakaj nimfa je tu in prisostvuje vašemu kosilu,« je odgovoril jasn glas

z nagajivim smehom.

Ves prepaden je planil vitez pokoncu... V nepopisni osuplosti je obstal, ko je videl onokraj potoka stopiti izmed zelenega grmovja, ki ga je ovijalo dehteče cvetje... njo, katere je iskal zaman, devotko v beli obleki... Primavera!

V tem posvečenem okvirju se je zdela še vrednejša tega poetičnega priimka. Nalikovala je zares boginji cvetja in bleščeči, vtešeni Pomladi.

»Kako je, vitez?« je povzela. »Mari ste se ustrašili vile tega potočka?«

»Gospa,« je odvrnil Ragastens, jedva vedeč, kaj govori »bojim se le tega, da ne bi izginila sladka slika, ki mi cmamlja oči.«

In že se mu je pogled iskreje in smejeje uprl v devotko. A Primavera lice je mahoma zagnila otožna senca. Zdelo se je, da jo napada zadrega.

»Kaj ste vendar počeli v tem oddaljenem kraju?« je vprašala, da bi si vrnila ravnotežje duha.

»Iskal sem vas! In vi, gospa?«

»Čakala sem vas,« je odgovorila.

Ragastens je kriknil od veselja; skokoma je planil čez potok, ki je tekel med njima, in že je hotel pasti pred deklico na kolena, ko ga je ustavila s kretujo, polno prelestnega dostojanstva.

»Čakala sem vas, vitez,« je nadaljevala z glasom, izpremenjenim od nenadnega čuvstva, »ker sem spoznala v vas že pri najinem prvem srečanju enega tistih mož, ki se ne bojé stopiti v službo zatiranih in v boj proti zatiralcem. Čakala sem vas, ker se mi je zdelo, da boste morda hoteli izvedeti, kdo je neznanka, ki ste jo včeraj branili... Čakala sem vas, ker mi pravi skrit glas, da vam lahko zaupam... Ali sem se motila?«

»O ne, gospa,« je dejal vitez in se naklonil z najgloblji spoštovanjem, »nikakor se niste motili, ko ste zaupali človeku, ki misli — odkar vas je videl — le na to, da bi živel in umrl v vaši službi, ne želeč si drugega plačila nego veselje, da vas sme braniti...«

»Zares, gospod vitez, braniteljev sem potrebna, Bogu bodi potoženo!«

»To vem, gospa!«

»Veste?«

»Že vaše besede bi mi razodele... ako ne bi vedel še marsičesa drugega, kar me je napotilo, da sem vas iskal...«

»Kaj ste zvedeli?« je vzkliknila deklica s plašnim presenečenjem.

»Predvsem vase pravo ime!... Vem, da ste Beatrice... hči grofa Alma...«

Ko je začela te besede, je nrebedela, umeknila se in z grozo pogledala okrog sebe. Njene oči so se mahoma napolnile s sumno.

»Oh, pomirite se, gospa,« je žarko vzkliknil Ragastens in proseče sklenil roke. »To ime ne pride nikdar preko mojih ustnic, ako vam je do tega, da ostane skrito; in če mi ukažete, ga hočem pozabiti celo v svojih najdražjih in najbolj skritih sanjah in pomniti le še obožavani priimek Primavera, ki ste mi ga povedali sami.«

Pristopila je, še vedno vsa drhteča, in mu pomolila roko, ki jo je vitez naglo pritisnil ustom.

»Odpustite mi, gospod... Nisem se mogla ubraniti skrbi... zakaj vsa sem obdana s sovražniki in zasedami... To ime je v resnici tajnost in groza me je, da ga je zvedel kdorkoli, pa najsi bo veren in hraber vitez kakor vi!«

Mali oglasi, Maliljev posredovanje in socialne namene oblikovanja; vsaka beseda 30 p, najmanjši znesek Dja 5—

Mali oglasi

• Zbirna, dopisovanje in oglaševanje; vsaka beseda 50 p, najmanjši znesek Dja 10—

Solčno sobo,

prilije z 1 ali 2 posteljama v bližini kolodvora in parka oddam takoj ali s 1. februarjem. Naslov v upravi lista. 273

Lepo solčno stanovanje

z dvema sobama, električno lučjo in stanovanje soba in kuhinja oddam. Vprašati Magdalenska ulica 34 v novi hiši. 272

Pozor!

Patent posteljni fotel, soliden, praktičen, za vsako sobo uporaben, od 1000 Din naprej pri izumitelju in izdelovalcu B. Jagodič, Rotovski trg 3. 3090

Sportniki!

Drsalke brusi in ponikla najboljše in najceneje, mehanična delavnica Justin Gustinčič, Maribor, Tattenbachova ul. 14.

Veselišnim prireditvam

v mestu in na deželi priporočam nageljske in druge cvetlice po solidni ceni. Naročilom v naprej popust. Ivan Jemec, vrtnarstvo, Prešernova ulica. 82

Vulkanizacija

avtogumija, galoš in snežnih čevljev sprejema Franc Terbut, Glavni trg 4.

Mehanična delavnica

za popravila vseh vrst gramofonov, šivalnih strojev, zajamčeno solidne in brezkonkurenčne cene znane trdke Justin Gustinčič, Maribor, Tattenbachova 14. Zadostuje dopisnica, da pridem po stroj in gramofon na dom.

20%
kronske bone kupimo!

Plačamo najvišje dnevno ceno. Prometna bančna družba, Maribor, Cankarjeva ulica 14

